

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Tid: Onsdagen den 13 maj 2026 kl. 09:00-10:45
Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum
Beslutande: Charlotta Westerlund (S), ordförande
Sven-Olov Edvinsson (C), vice ordförande
Jan Lundberg (S) tj ers för Ari Leinonen (S)
Titti Ådén (S) tj ers för Mehrana Bassami (S)
Alireza Mosahafi (M)
Linda Lotare (V)
Maria Lindvall (-)(L)
Övriga deltagare: Se sidan två
Utses att justera: Sven-Olov Edvinsson

Sekreterare: §§ 21-24
Sofia Gustafsson

Ordförande:
Charlotta Westerlund

Justerare:
Sven-Olov Edvinsson

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-13

Anslaget har satts upp: 2026-05-25

Anslaget tas ner: 2026-06-16

Förvaringsplats: Kommunkansliet

Underskrift:
Sofia Gustafsson

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Josefin Gustafsson (M)

Mariam Salem (MP), t om del av § 24.

Tjänstepersoner

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Sofia Gustafsson, nämndsekreterare

Matilda Markgren, praktikant SLK

Jennie Bergvall Kalén, landsbygdsstrateg, del av § 24

Linn Alexandersson, landsbygdsstrateg, del av § 24

Linda Sandberg, Umeå universitet, del av § 24

§ 21

Diariernr: KS-2026/00349

JUSK yttrande på SOU 2026:8 Rättssäker samhällsvård för barn och unga

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att godkänna förslag till yttrande med Sven-Olov Edvinssons (S) tillägg.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har givits möjlighet att inkomma med yttrande på *Rättssäker samhällsvård för barn och unga* som är slutbetänkande av *Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU*. Utredningens uppdrag har varit att föreslå åtgärder i syfte att stärka barnrättsperspektivet vid vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård, samt vissa frågor som rör placeringar med stöd av socialtjänstlagen (2025:400), bland annat att lämna förslag för att stärka skyddet och rättssäkerheten i samband med umgängessituationer och vårdens upphörande, att se över förbättringar av möjligheterna att besluta om och verkställa omhändertaganden samt att se över behovet av ökad sakkunskap i ärenden och mål enligt LVU.

Utöver jämställdhetsutskottet kommer även individ- och familjenämnden samt skolnämnderna att yttra sig. Därav fokuserar jämställdhetsutskottets yttrande enbart på den del i utredningen som handlar om ökad sakkunskap i LVU-processen (kap 3).

Jämställdhetsutskottets yttrande

Enligt förslaget ska förvaltningsrätter och kammarrätter, om det behövs, kunna höra en sakkunnig vid en muntlig förhandling eller hämta in ett skriftligt yttrande. Socialstyrelsen ska få i uppdrag att förorda sakkunniga och sammanställa en lista över dessa.

Utskottet vill lyfta att det är viktigt att Socialstyrelsen tar fram ett kunskapsstöd och utbildningsmaterial kring hur och när expertkompetens ska användas i LVU-processen. Även om det kan vara positivt att kunna kalla en sakkunnig till muntlig förhandling angående ansökan om vård finns risken att utlåtandet baserat på generell sakkunskap från en expert väger tyngre trots att den specifika kunskapen om individen säger något annat. Även kunskaper och erfarenheter av olika former av funktionsvariationer är av stor betydelse. Kompetensområdet beskrivs väl av olika punkter i funktionshinderkonventionen.

Utredningen bedömer att det inte är rimligt att reglera exakt vilka utbildningar eller legitimationer som de sakkunniga ska ha men nämner som exempel specialister i barn- och ungdomspsykiatri och barn och ungdomsmedicin, legitimerade psykologer med specialistutbildning och legitimerade psykoterapeuter med socionomexamen, med erfarenhet av att arbeta med barn och unga inom sitt fält. Även kunskaper och erfarenheter av olika former av funktionsvariationer är av stor betydelse. Kompetensområdet beskrivs väl av olika punkter i funktionshinderkonventionen.

Jämställdhetsutskottet vill här understryka vikten av expertis med förståelse för och kunskap om makt och kön. En genomgång av närmare 300 LVU-domar som Ekot gjorde 2023 visade att sexuella orsaker tas upp i beslut om tvångsvård för var tredje flicka men bara var sextonde pojke som omhändertas på grund av eget beteende. Ekot identifierade också domar som angav utsatthet för sexuella övergrepp och risk för att bli förälder i unga år som en del i bedömningen för flickor, något som inte förekom bland pojkarna.

Beslutsunderlag

SOU 2026:8 *Rättssäker samhällsvård för barn och unga*, slutbetänkande av *Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU*
Remissmissiv

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet
Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Alireza Mosahafi (M) – bifall till eget yttrande;

” Jämställdhetsutskottet välkomnar ambitionen att stärka rättssäkerheten för barn och unga inom LVU-processen. Beslut om tvångsvård är bland samhällets mest ingripande åtgärder och det är därför avgörande att besluten vilar på hög kompetens, tydliga rättssäkerhetsprinciper och barnets bästa.

Utskottet ser positivt på att domstolar ges möjlighet att använda sakkunniga i mer komplexa ärenden. Barn och unga med psykisk ohälsa, neuropsykiatriska diagnoser, trauma eller utsatthet behöver mötas av professionell kompetens och välgrundade bedömningar.

Samtidigt vill jämställdhetsutskottet understryka vikten av balans mellan expertkunskap och den konkreta kunskap som finns om det enskilda barnet. Generella teorier eller modeller får aldrig väga tyngre än individuella omständigheter och den samlade bilden av barnets situation.

Rättssäkerheten kräver att sakkunnigutlåtanden granskas kritiskt och att flera perspektiv kan komma till tals.

Jämställdhetsutskottet anser också att de sakkunniga som används inom LVU-processen ska präglas av hög professionell kompetens, vetenskaplig grund och praktisk erfarenhet. Systemet måste vara transparent och utformat så att det säkerställer oberoende och pluralism bland sakkunniga. Utskottet delar uppfattningen att det finns skillnader i hur flickor och pojkar kan bedömas inom socialtjänst och rättsprocesser. Samtidigt är det viktigt att bedömningar bygger på individens situation och behov, inte på ideologiska utgångspunkter eller generella antaganden om kön. Fokus måste alltid vara barnets trygghet, säkerhet och framtid.

Jämställdhetsutskottet vill även lyfta behovet av:

- *tidigare och tydligare insatser för barn i riskmiljöer,*
- *stärkt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck,*
- *bättre samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och hälso- och sjukvård,*
- *ökad kvalitet och stabilitet i familjehemsvården,*

- *samt snabbare insatser för barn som riskerar kriminalitet eller allvarlig utsatthet.*

Barn som far illa ska få hjälp i tid. Samtidigt måste rättssäkerheten vara stark – både för barnet och för familjen.”

Sven-Olov Edvinsson (C) – tillägg till tjänsteskrivelsens yttrande stycke 3:
”Även kunskaper och erfarenheter av olika former av funktionsvariationer är av stor betydelse. Kompetensområdet beskrivs väl av olika punkter i funktionshinderkonventionen.”

Linda Lotare (V) – bifall till tjänsteskrivelsens yttrande och bifall till Sven-Olov Edvinssons tillägg.

Maria Lindvall (-) (L) – bifall till Alireza Mosahafis yrkande och bifall till Sven-Olov Edvinssons tillägg.

Jan Lundberg (S) för Socialdemokraterna – bifall till tjänsteskrivelsens yttrande och bifall till Sven-Olov Edvinssons tillägg.

Propositionsordning som godkänns

Tjänsteskrivelsens förslag till yttrande mot Alireza Mosahafis förslag till yttrande. Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Bifall mot avslag på Sven-Olov Edvinssons tilläggsyrkande. Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar att bifalla tilläggsyrkandet.

Reservation

Alireza Mosahafi (M) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

Registrator stadsledningskontoret

§ 22

Diariernr: KS-2026/00480

JUSK ärenden i kommunfullmäktige med jämställdhetsperspektiv T1 2026

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Genomgång av beslutsärenden i kommunfullmäktige (motioner, policys, program, etc.) med fokus på förekomst av jämställdhetsperspektiv under T1 2026.

Beslutsunderlag

JUSK uppföljning KF 2026

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

§ 23

Diariernr: KS-2026/00147

JUSK uppföljning av aktivitetsplan och budget T1 2026

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Återrapportering av aktiviteter samt budgetutfall under T1 2026.

Beslutsunderlag

2026 – aktivitetsplan och budget uppföljning T1 2026

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

§ 24

Diariernr: KS-2026/00056

JUSK Informationer 2026-05-13

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att utskottet har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Mobila byakontor

Linn Alexandersson och Jennie Bergvall Kalén, landsbygdsstrateger, informerar om kommunens mobila byakontor.

Rapport: "En annan stad är möjlig. När ungas röster förändrar staden"

Linda Sandberg, docent Umeå universitet, informerar.

Aktuellt inom jämställdhet

Annika Dalén och Linda Gustafsson informerar:

- Kommande föredragningar i utskottet (klimakteriet)

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.